

Konferencja „Jerzy Wojtowicz (1924–1996) – historyk gospodarki, kultury i społeczeństwa doby nowożytnej”, Toruń, 22 X 2014

<http://dx.doi.org/10.12775/KLIO.2015.040>

Dnia 22 X 2014 roku na Wydziale Nauk Historycznych UMK odbyła się konferencja naukowa pt. *Jerzy Wojtowicz (1924–1996) – historyk gospodarki, kultury i społeczeństwa doby nowożytnej zorganizowana przez Zakład Metodologii Historii i Wiedzy o Kulturze Instytutu Historii i Archiwistyki UMK oraz Zakład Dziejów Pomorza Instytutu Historii PAN*. Konferencję zainaugurowało uroczyste złożenie kwiatów na grobie Profesora przez zastępcę dyrektora Instytutu Historii i Archiwistyki UMK prof. Jarosława Kłaczkowa oraz organizatorów konferencji

prof. dr. hab. Kazimierza Maliszewskiego, prof. dr. hab. Jerzego Dygdałę, dr. hab. Wojciecha Piaska.

Obrady poprzedziło otwarcie wystawy w gmachu Biblioteki Głównej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu przez dyrektora Biblioteki dra Krzysztofa Nierzwickiego. Wystawa, która cieszyła się dużym zainteresowaniem, poświęcona została życiu prywatnemu, działalności organizacyjnej i naukowej prof. dr. hab. J. Wojtowicza. Zaprezentowano na niej pamiątki rodzinne, zdjęcia, dyplomy ukończenia studiów i obrony pracy doktorskiej, a także najważniejsze dzieła naukowe.

Konferencję otworzył Prodziekan Wydziału Nauk Historycznych prof. dr hab. Wiesław Sieradzan. W obradach uczestniczyli synowie Profesora: prof. dr hab. Andrzej Wojtowicz i mgr Zbigniew Wojtowicz.

Konferencję podzielono na dwie części. Na pierwszą z nich złożyło się siedem referatów, które przybliżyły sylwetkę oraz dokonania prof. Wojtowicza. Wśród prelegentów pierwszego bloku tematycznego konferencji znaleźli się: prof. dr hab. Kazimierz Maliszewski: *Jerzy Wojtowicz człowiek i uczony*, dr Agnieszka Wieczorek: *Jerzy Wojtowicz – nauczyciel akademicki*, prof. dr hab. Stanisław Salmonowicz: *Jerzy Wojtowicz jako badacz europejskiego Oświecenia*, dr hab. Adam Kucharski: *Jerzy Wojtowicz jako badacz dziejów komunikacji społecznej*, prof. dr hab. Jerzy Dygdała: *Jerzy Wojtowicz jako badacz historii Pomorza*, prof. dr hab. Krzysztof Mikulski: *Jerzy Wojtowicz jako historyk Torunia*, dr hab. Wojciech Piasek: *Historia społeczna w Polsce powojennej a pisarstwo historyczne Jerzego Wojtowicza*.

Wygłoszone referaty przedstawiały sylwetkę prof. dr. hab. Jerzego Wojtowicza z różnych perspektyw. Profesor Kazimierz Maliszewski zaprezentował słuchaczom sylwetkę uczonego, jego okres młodości, lata nauki. Prelegent mocno podkreślił dokonania Wojtowicza w zakresie historii powszechnej, wskazał na nieco zapomnianą pracę *Miasto europejskie w epoce Oświecenia i Rewolucji Francuskiej*. Przypomniał, że Wojtowicz działał w międzynarodowych gremiach naukowych, np. Studienkreis für Kulturbeziehungen in Mittel- und Osteuropa w Lüneburgu w Niemczech, oraz podkreślił, że w swoich badaniach nawiązywał do koncepcji historii stworzonej w kręgu francuskiej historiografii – „szkoły Annales”.

Doktor Agnieszka Wieczorek syntetycznie przedstawiła zagadnienia: zdobywania przez Jerzego Wojtowicza stopni naukowych, pełnionych

przez niego funkcjach akademickich oraz najważniejszych osiągnięć naukowych. Zwróciła także uwagę na sylwetkę Wojtowicza jako opiekuna naukowego oraz jego współpracę ze studentami. Dokonała również zestawienia rozpraw doktorskich napisanych pod kierunkiem Wojtowicza.

Profesor Stanisław Salmonowicz omówił dorobek Wojtowicza w zakresie historii Oświecenia. Toruński uczony podkreślił uczestnictwo Profesora w europejskich towarzystwach naukowych, które wpływały na jego twórczość. Wystąpienie to uzupełniło rozważania nad metodologicznymi inspiracjami Wojtowicza, które według prelegenta nawiązywały do „szkoły Annales”. Nadto profesor Salmonowicz omówił ważniejsze artykuły Wojtowicza z zakresu historii XVIII wieku.

Profesor Jerzy Dygdała podkreślił, że Wojtowicz od badań nad przeszłością Torunia przeszedł do szerszych badań nad dziejami prowincji (Pomorza Nadwiślańskiego), a następnie do studiów nad historią powszechną epoki nowożytnej. Zwrócił także uwagę, że w pracach naukowych poświęconych dziejom Pomorza najpełniej widoczne są zainteresowania Wojtowicza historią gospodarczo-społeczną.

Doktor hab. Adam Kucharski w swoim wystąpieniu podkreślił, że Wojtowicz był jednym z pierwszych historyków, którzy zauważyli potrzebę zbadania zagadnień historii komunikacji społecznej. Omawiając dorobek naukowy Profesora, wskazał na nowatorstwo jego badań w skali światowej.

Profesor Krzysztof Mikulski podkreślił znaczącą rolę badacza w opracowywaniu dziejów miasta Torunia. Bez jego badań, choć dziś wymagających korekty, niemożliwe byłoby ocenienie stosunków gospodarczych we wczesnonowożytnym Toruniu. Wojtowicz był odkrywcą wielu ważnych źródeł. Wniósł on zdaniem profesora Mikulskiego do historiografii interesujące egzemplifikacje, które otwierały możliwości dalszego badania złożonych zagadnień życia społecznego i gospodarczego Torunia.

Doktor hab. Wojciech Piasek w swoim wystąpieniu ukazał dorobek naukowy Profesora na tle polskiej powojennej historiografii i zmian, jakie zachodziły w tym czasie w historiografii światowej. Prelegent zwrócił uwagę, że badania naukowe Wojtowicza nie tylko stały w opozycji wobec klasycznej historiografii – heroistyczno-historycystycznej. Twórczość naukowa Jerzego Wojtowicza, jak wskazywał Piasek, ewoluowała od historii

społecznej rozumianej jako historii struktur społecznych do społecznej historii kultury.

Druga część konferencji poświęcona była wspomnieniom o prof. Wojtowiczu. W tej części brali udział koledzy ze studiów, przyjaciele, współpracownicy, z którymi drogi Profesora przecięły się na różnych etapach kariery naukowej, oraz seminarzyści historyka.

Wśród osób, które wzięły udział w panelu wspomnieniowym konferencji, znaleźli się: prof. dr hab. Jerzy Dygdała, mgr Zbigniew Grochowski, prof. dr hab. Ryszard Kozłowski, prof. dr hab. Janusz Małek, dr hab. Jarosław Poraziński, prof. UMK, prof. dr hab. Jan Sziling, prof. dr hab. Andrzej Tomczak, prof. dr hab. Kazimierz Wajda, prof. dr hab. Szczepan Wierchosławski, prof. dr hab. Mieczysław Wojciechowski. Ta część konferencji została zakończona wspomnieniami syna Jerzego Wojtowicza, prof. dr hab. Andrzeja Wojtowicza.

Owoce obrad jest publikacja z zapisem obu części konferencji¹.

Sylvia Nehring, Wojciech Siudek